Raadsbijdrage PvdA – Strategie 2026-2029

Voorzitter,

Allereerst wil ik namens de PvdA Geldrop-Mierlo onze waardering uitspreken aan de ambtelijke organisatie. De strategie 2026-2029 is omvangrijk, maar helder van opzet en prettig leesbaar. We waarderen dat het op veel onderdelen SMART-doelen zijn geformuleerd. Complimenten daarvoor.

Maar voorzitter, als we eerlijk zijn: wij zijn niet tevreden.
Wij zien een document vol ambities, maar met te weinig verantwoording. Waar staan we nu? Wat is ons vertrekpunt? Waar willen we naar toe. Wat hebben we in huis – qua middelen, mensen en organisatie – om die doelen te halen? En zijn die doelen dan ook echt haalbaar?. Er worden geen scherpe keuzes gemaakt. En belangrijker nog: het ontbreekt aan sociale urgentie. We missen een doorkijkje naar de inrichting van de ambtelijke organisatie. Hebben we bijvoorbeeld voldoende ambtenaren met de juiste kennis en ervaring? Ook missen we creatieve ideeën. Daar kom ik zo op terug.

Participatie: veel woorden, weinig zeggingskracht
Het woord ‘participatie’ komt veelvuldig terug in deze strategie. Maar wat betekent dat in de praktijk? Sinds een motie van onder andere de PvdA in 2017 moet elk raadsvoorstel een participatieparagraaf bevatten. In werkelijkheid lezen we daar nog te vaak “niet van toepassing”, of een verwijzing naar een wettelijke zienswijzeprocedure. Dat is geen participatie. Adviesraden krijgen vaak onvoldoende tijd of ruimte om een serieuze bijdrage te leveren.
Is deze strategie besproken met de cliëntenraad, de WMO-raad, de Jongerenraad? En waar blijft de volwaardige cliëntenraad voor het PlusTeam? De PvdA Geldrop-Mierlo kijkt uit naar de nieuwe participatieverordening in 2026, maar eerlijk is eerlijk: het vertrouwen is beperkt. We vragen het college dan ook niet om beloftes, maar om nú al te handelen.

Reactie College:
Er is een doorlopend gesprek met de Wmo-Adviesraad over de invulling en voortgang van de strategie, in het bijzonder over het programma De Mens Centraal en de thema’s Vitaal leven, Sterke netwerken en Inclusief leven binnen het programma Sterke Wijken.
Ten aanzien van de cliëntenparticipatie is de status onveranderd sinds raadsinformatiebrief van 17 december 2024 (kenmerk 2401092). Zoals daarin is toegelicht, wordt de cliëntenparticipatie voorlopig voortgezet via het bestaande cliëntenpanel en het periodieke tevredenheidsonderzoek. We volgen hiermee de landelijke ontwikkelingen, in afwachting van een definitief advies vanuit de VNG over de inrichting van een structurele cliëntenraad.

De inwonerparticipatie in brede zin is ook een belangrijk thema en zie je daarom op verschillende punten terug in de strategie. Participatie gaat over de verschillende doelen heen. Een opgave waarin we werken aan een handreiking en deze goed gaan borgen in de hele organisatie. Hoe de handreiking er precies uit komt te zien is nu nog niet te zeggen. Dat gaan we de komende tijd met elkaar ontdekken. Hierbij nemen we de participatie, die gelukkig nu al volop plaatsvindt in Geldrop-Mierlo, mee

om van te leren. Wat is in welke situatie passend? We gaan in ieder geval inzetten op verschillende vormen van participatie: informeren, meedenken, co-creatie of meebeslissen. Bij het actualiseren van de participatieverordening nemen we ook het uitdaagrecht mee. Dit geeft inwoners, bijvoorbeeld bij bepaalde taken, het recht om taken over te nemen wanneer zij denken dat zij het zelf anders of beter kunnen organiseren.

Zorg en ondersteuning: meer dan 'stevige teams'
We waarderen de inzet op jeugdzorg en de lokale teams. Maar laat niemand denken dat we hiermee de problemen 'goedkoop' kunnen oplossen. Er zullen extra middelen nodig zijn – en die moeten we durven te reserveren. Ook de ouderenzorg schreeuwt om aandacht. Er wordt kort bij stilgestaan in de strategie, maar het is niet genoeg. Geldrop-Mierlo vergrijst snel. Kostenoverschrijdingen liggen in het verschiet. Meer dan 10.000 mantelzorgers – waarvan honderden overbelast – dragen nu al een te zware last. De toegang tot de WLZ wordt steeds moeizamer. Het netwerk van de zorgvrager moet het opvangen. Maar daar zijn we niet goed genoeg op voorbereid. Deze druk komt hard op ons af in de komende jaren. Dat vraagt om concrete actie, niet om abstracte ambities.

Reactie College:
De doorontwikkeling van het CMD naar stevige lokale teams is geenszins een bezuiniging. De benodigde middelen om adequate zorg en ondersteuning te bieden worden ieder kwartaal gemonitord en gerapporteerd in het kader van de taskforce Sociaal Domein. Uw raad wordt hierover ook structureel geïnformeerd zodat in de begrotingscyclus een toereikend budget kan worden vastgelegd.
Als college onderschrijven wij de grote meerwaarde die mantelzorgers bieden en het belang om hen passend te ondersteunen. Daarom hebben we het Mantelzorg-steunpunt bij de LEVgroep ingericht, de concrete acties en ondersteuning die zij bieden zijn gekozen naar aanleiding van een behoeftemeting onder mantelzorgers. De samenwerking met de LEVgroep hierop is in het belang van dit onderwerp de afgelopen maanden geïntensiveerd.

Wonen: tussen droom en daad staan cijfers in de weg
Wonen is misschien wel de grootste uitdaging voor de komende jaren. Het programma leest als een mooi verhaal. Duidelijk wordt omschreven voor welke doelgroepen u wilt bouwen. Maar wie de woningbouwkaart van Geldrop-Mierlo bekijkt, ziet een ander beeld. Geen 30% sociale huur, maar slechts 8%. En hoeveel sociale huurwoningen verdwijnen er door sloop of verkoop? Dat blijft onduidelijk.

Voorzitter, dit is niet in lijn met de Woondeal, niet met de regionale afspraken en zeker niet met de belofte van 30% sociale huur. Wethouder wij gaan er vanuit dat u met een duidelijke verklaring komt, waarom de Woningbouwkaart Geldrop-Mierlo afwijkt van wat is afgesproken. Want in valse beloftes (hoor gelul) kunnen mensen niet wonen.
Laat Geldrop-Mierlo geen Wassenaar aan de Dommel worden. Wij eisen eerlijkheid, concrete bijstellingen én regie op volkshuisvesting.

Reactie College:
Op de huidige woningbouwkaart staan met name de projecten waarvoor al

besluitvorming heeft plaatsgevonden. Dit geeft dus nog geen volledig beeld van alle lopende en voorgenomen woningbouwinitiatieven.
Tegelijkertijd blijven we sturen op de gemaakte afspraken binnen de Woondeal, waardoor het aandeel sociale huur in werkelijkheid hoger ligt dan op basis van de kaart zichtbaar is.

In de strategie is bovendien opgenomen dat we in de eerste helft van 2026 een Volkshuisvestingsprogramma vaststellen. Hiermee kunnen we gericht sturen op het waar, hoeveel en voor wie we bouwen – bijvoorbeeld voor doelgroepen als ouderen en studenten.

Vluchtelingenopvang: een lichtpunt
Positief zijn we over de inzet op vluchtelingenopvang. Het is goed dat dit college verantwoordelijkheid neemt voor statushouders, Oekraïners en alleenstaande jongeren. Dat is humaan én solidair. Wij gaan ervan uit dat het college dit blijft doen in samenwerking met maatschappelijke organisaties en inwoners – in lijn met de Spreidingswet.

Waar blijft de creativiteit?

Voorzitter, als PvdA Geldrop-Mierlo missen wij durf en creativiteit. Deze strategie barst van de proceswoorden, maar nauwelijks van vernieuwende voorstellen. Creativiteit stimuleert innovatie, maakt nieuwe ontwikkelingen mogelijk en helpt om problemen op onverwachte manieren op te lossen. Waarom geen gemeentelijk energiebedrijf oprichten, om de energietransitie naar gasloze wijken zélf in de hand te houden, waarbij inwoners profiteren van voordelige energie. Zie bijvoorbeeld hoe hier in Eindhoven al naar gekeken wordt.

Reactie College:
In de strategie kiezen we bewust voor een realistische koers met ruimte voor vernieuwende ideeën, mits deze uitvoerbaar en financieel verantwoord zijn.

Het idee van een gemeentelijk energiebedrijf is interessant. De provincie Noord-Brabant onderzoekt momenteel de haalbaarheid van een provinciaal warmtebedrijf met een publiek meerderheidsbelang. Wij volgen deze ontwikkeling nauwgezet, omdat een dergelijke schaalgrootte voor een gemeente als Geldrop-Mierlo juist perspectief biedt om publieke invloed te combineren met uitvoerbaarheid, realisme en betaalbaarheid voor onze inwoners.

Of een gemeentelijk woonbedrijf om de woningnood zelf te lijf te gaan? Participeer zelf bij de bouw van woningen, of verpacht grond om de lasten van de woningcorporatie te ontlasten.
Naar de inzichten van het college zijn de in onze gemeente actieve corporaties voldoende in staat om de opgave voor sociale huisvesting te realiseren. Door deel te nemen aan Beethoven, maar ook door locaties aan te wijzen voor sociale woningbouw, regels voor betere benutting van de woningvoorraad en door Maatschappelijk Gebonden Eigendom te stimuleren bieden we voldoende ruimte aan de corporaties om de opgave te realiseren.

Eerder opperden wij al om als gemeente lid te worden van Brainport voor Elkaar. Dat was toen niet mogelijk vanwege budgettaire redenen. De leden van Brainport voor Elkaar willen allemaal hun steentje bijdragen aan de ontwikkeling van de Brainport. Of het nu gaat om bereikbaarheid, woningbouw, eerlijk delen of het stimuleren van talent. Zij komen met creatieve ideeën en oplossingen. Als vierde gemeente van de Brainport is het schandalig dat we hier niet aan mee willen doen. Althans, we zien dit niet terug in deze strategische visie. En dat terwijl gemeenten zoals Eindhoven, Son en Breugel, Veldhoven, Helmond en Valkenswaard hier wél de meerwaarde van zien.

Reactie college:
In onze Visie 2044 én in de Strategie 2026–2029 erkennen we nadrukkelijk de toenemende betekenis van (boven)regionale samenwerking binnen Brainport. Op verschillende thema's – zoals woningbouw, arbeidsmarkt, bereikbaarheid en energietransitie – werken we intensief samen met gemeenten, provincie en partners.

Brainport voor Elkaar is een waardevol initiatief. Hoewel we op dit moment geen lid zijn, volgen we de ontwikkeling ervan met interesse. Deelname vraagt naast inhoudelijke afweging ook om een zorgvuldige financiële en bestuurlijke afweging. Zoals eerder aangegeven heeft het college besloten niet aan te sluiten vanwege budgettaire keuzes en inzet van ambtelijke capaciteit. Het college heeft afgesproken tenminste jaarlijks opnieuw de afweging te maken om mogelijk alsnog aan te sluiten wanneer dat in lijn is met onze strategische doelen en als er meerwaarde voor onze gemeente in wordt zien.

Wat ons betreft: Omdenken, Durven en Doen. De grote opgaven van onze tijd vragen meer dan bestuur comfort. Ze vragen visie én creativiteit.

Afsluiting

Tot slot: deze strategie is een goede eerste aanzet. Maar de kloof tussen ambitie en uitvoering is nog groot. De PvdA blijft inzetten op eerlijk beleid, sociaal realisme en zichtbare resultaten voor alle inwoners – juist ook voor wie het niet vanzelf redt.

Dank u wel, voorzitter.